
THE FRAGMENT OF A STATUE BASE OF EMPEROR LUCIUS VERUS FROM SCARDONA

One fragment of the inscription, now kept in the Archeological Museum Zadar, was recorded in the inventory log as a Bribir find (ancient Varvaria). However, according to the recently published diaries of Lujo Marun, the fragment was actually found in Skradinsko polje near Skradin (ancient Scardona). The fragment is identified as a remnant of a statue base, erected in the honor of Emperor Lucius Verus. Through the analysis of the inscription, authors have proposed its fuller reading, concluding that the monument was erected between 163 and 165 AD.

Key words: statue base, Lucius Verus, Scardona, Lujo Marun

ULOMAK POČASNE BAZE KIPA CARA LUCIJA VERA IZ SKARDONE

Jedan ulomak rimskoga natpisa, koji se čuva u Arheološkome muzeju Zadar, zabilježen je unutar inventarnih knjiga kao nalaz iz Bribira (antička Varvarija). No sudeći prema nedavno objavljenim dnevnicima Luje Maruna, ulomak je zapravo pronađen u Skradinskom polju nedaleko od Skradina (antička Skardona). Identificiran je kao ostatak baze kipa, podignutog u čast cara Lucija Vera. Analizom natpisa autori su predložili njegovo potpunije čitanje, zaključujući da je spomenik podignut između 163. i 165. godine.

Ključne riječi: počasna baza kipa, Lucije Ver, Skardona, Lujo Marun

INTRODUCTION

Inside the Collection of Roman inscriptions of the Archaeological Museum Zadar (AMZd), which represent a crucial corpus of sources for understanding the provincial history of Roman Liburnia, there are still many unpublished monuments.¹ They were all collected before the end of World War Two and the disastrous bombing of the city of Zadar in 1943-44. Since the administrative building of the Museum was completely destroyed during these events,² some of the documentation concerning the Collection of Roman inscriptions vanished for good, which caused the lack of information about the original finding spot for some of the monuments. However, there are some alternatives throughout which we managed to locate the original finding spots of some of the inscriptions.³

One of them was by examining the diaries of Croatian Franciscan Lujo Marun, who was collecting and purchasing inscriptions in the area of Knin at the end of the nineteenth and the beginning of the twentieth century (most notable being the inscriptions from the legionary fortress of Burnum). He would usually sketch the content of the inscriptions and put some basic information about their finding in his *Antiquarian Diaries*. Due to precarious events which tumbled the Croatian ground during the first half of the twentieth century, monuments discovered by Marun often changed locations and today they are dispersed between museums in Knin, Split and Zadar.⁴ In 1998, the Museum of Croatian Archaeological Monuments, published Marun's diaries,⁵ so we are able to gather information about some of the inscriptions that are located in the AMZd.

UNPUBLISHED INSCRIPTION

By examining Marun's diaries we have discovered that one unpublished inscription (AMZd inv. no. A7402) – which according to the inventory log of the AMZd originates from Bribir (ancient Varvaria) – was actually found in Skradinsko polje near Skradin (ancient Scardona). The finding of the inscription was documented by Marun who has also put the sketch of the inscription in his diary (Fig. 1).⁶ On March 12, 1912 he wrote: *Pavao Ostoja, surveyor in Skradinsko polje ... on cadastral parcel 363, fiscal district Skradin, suburb "Bičine"*.

The cadastral parcel 363 is approximately 2.5 km from the center of Skradin and it certainly belonged to the territory of Scardona (Fig. 2). On the other hand,

UVOD

Unutar Zbirke antičkih epigrafskih spomenika Arheološkoga muzeja Zadar (AMZd), koja predstavlja iznimno važan korpus izvora za poznavanje provincijalne povijesti rimske Liburnije, postoji još mnogo neobjavljenih natpisa.¹ Većina ih je prikupljena prije kraja Drugoga svjetskog rata i katastrofalnoga bombardiranja grada Zadra 1943. i 1944. godine. Budući da je administrativna zgrada Arheološkoga muzeja kompletno uništena tijekom tih događaja,² dio dokumentacije koji se odnosio na zbirku rimskih natpisa bespovratno je uništen, što je uzrokovalo nedostatak podataka o originalnim mjestima pronalaska nekih spomenika. Ipak, postoje određene alternativne metode kojima smo uspjeli locirati originalna mjesta pronalaska nekih natpisa.³

Jedan od takvih načina bilo je proučavanje dnevnika fra Luje Maruna, koji je sakupljao i otkupljivao natpise s područja Knina krajem 19. i početkom 20. stoljeća (od kojih su najpoznatiji natpisi iz legijskoga logora Burnum). On bi u pravilu načinio skicu sadržaja natpisa te bi unio osnovne podatke o mjestu pronalaska u svoje *Starinarske dnevnike*. No zbog nesigurnih događaja koji su zatekli hrvatsko tlo tijekom prve polovine 20. stoljeća, Marunovi su spomenici često mijenjali lokacije, tako da su danas raspršeni između muzeja u Kninu, Splitu i Zadru.⁴ Tijekom 1998. Muzej hrvatskih arheoloških spomenika publicirao je Marunove dnevnike,⁵ što je omogućilo prikupljanje podataka o nekim natpisima koji su smješteni unutar AMZd.

NEOBJAVLJENI NATPIS

Proučavanjem Marunovih dnevnika otkrili smo da je jedan natpis (AMZd inv. br. A7402) – koji prema inventarnom zapisu AMZd-a potječe iz Bribira (antička Varvarija) – zapravo

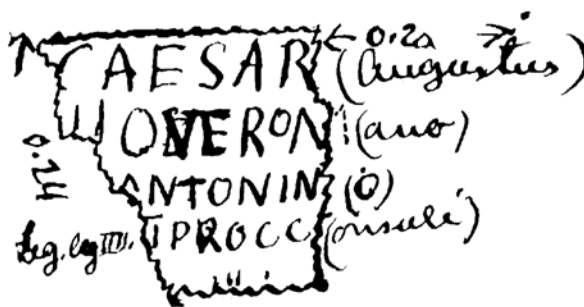

Figure 1. Marun's sketch of the inscription

Slika 1. Marunova skica natpisa

after / prema: L. Marun, 1998, 223

1 There was also some data that needed a revision, cf. N. Cesarik, 2016a; N. Cesarik, 2016b; N. Cesarik, 2016c; N. Cesarik – D. Štrmelj, 2016a.

2 Š. Batović, 1988, 53.

3 Cf. N. Cesarik, 2014; N. Cesarik – D. Štrmelj, 2016b.

4 Cf. D. Maršić, 2009.

5 L. Marun, 1998.

6 L. Marun, 1998, 223.

1 Neke od informacija također je trebalo i revidirati, usp. N. Cesarik, 2016a; N. Cesarik, 2016b; N. Cesarik, 2016c; N. Cesarik – D. Štrmelj, 2016a.

2 Š. Batović, 1988, 53.

3 Usp. N. Cesarik, 2014; N. Cesarik – D. Štrmelj, 2016b.

4 Usp. D. Maršić, 2009.

5 L. Marun, 1998.

Figure 2. Location of cadastral parcel 363

Slika 2. Lokacija katastarske čestice 363

source / izvor: <http://geoportaldgu.hr/>

its aerial distance from Bribir is more than 11 km, so it is evident that the inscription originates from Scardona and not Varvaria. It cannot be said for certain where the inscription originally stood, but it is most likely that – at some point in history – it was transferred from the centre of Scardona to the Skradinsko polje.

FRAGMENT OF A STATUE BASE OF EMPEROR LUCIUS VERUS

According to the shape and the dimensions (h 36, w 31, th 33 cm), but also according to its content, it is evident that the surviving part is a remnant of a monumental statue base (Fig. 3). It was hewn afterwards on its upper and right side (Fig. 4) which implies that it was used as a building material in later periods. Although the inscription is fragmentary, it is evident that it was erected in the honor of Emperor Lucius Verus. Unfortunately, neither of the margins of the inscription are preserved so it is possible to reconstruct the original width of the inscription field only on the basis of certain assumptions.

pronađen u Skradinskome polju pokraj Skradina (antička Skardona). Marun je dokumentirao pronalazak natpisa te načinio skicu njegova sadržaja u svome dnevniku (Sl. 1).⁶ Dana 12. ožujka 1912. godine zapisao je: *Pavao Ostoja, c. k. mjerač očevidnosti u Skradinu poslao mi je otisak rimskog nadpisa našasta u Skradinskom polju ... a na z. č. 363, porezne občine Skradin u predgradju "Bičine"*.

Katastarska čestica 363 udaljena je otprilike 2,5 km od centra Skradina te je definitivno pripadala teritoriju Skardone (Sl. 2). S druge strane, zračna udaljenost od Bribira iznosi više od 11 km, tako da je evidentno da natpis potječe iz Skardone, a ne Varvarije. Ne može se sa sigurnošću tvrditi gdje je natpis originalno stajao, ali je izgledno da je u nekome povijesnom trenutku prebačen iz centra Skardone na područje Skradinskoga polja.

ULOMAK BAZE KIPA CARA LUCIJA VERA

Sudeći po obliku i dimenzijama (v 36, š 31, d 33 cm), ali i po sadržaju natpisa, evidentno je da je preživjeli ulomak zapravo dio monumentalne baze kipa (Sl. 3). Ulomak je naknadno klesan na gornjem i desnom dijelu (Sl. 4), što

6 L. Marun, 1998, 223.

Figure 3. Front face of the statue base of Emperor Lucius Verus

Slika 3. Prednja strana počasne baze cara Lucija Vera

photo / foto: I. Čondić

54

But according to the analogies with other inscriptions dedicated to Lucius Verus we can offer a fuller reading of the inscription and propose the ideal reconstruction of the width of the inscription field.⁷

RECONSTRUCTING THE INSCRIPTION

After Lucius Verus became the joint emperor with Marcus Aurelius he was called *Imperator Caesar Lucius Verus Augustus*.⁸ The first inscription line evidently began with the title *Imperator*, which was regularly abbreviated to the first three letters. Since the inscription was written in dative case, the first line minimally contained one more letter, i.e. the letter I of the word *Caesari*. It is not certain if the letter L of the praenomen *Lucius* was carved in the first or second line, but the second option seems more plausible. The second line most probably contained two more letters, i.e. letters V and G of the title *Augustus*. In the third line there is part of a filiation referred to deified Emperor Antoninus Pius. As known, filiation could be stated on inscriptions in the following cases: after

Figure 4. View on the right side of the statue base

Slika 4. Pogled na desnu stranu počasne baze

photo / foto: I. Čondić

upućuje na činjenicu da je korišten kao građevni materijal u kasnijim periodima. Iako je natpis fragmentaran, jasno je da je bio podignut u čast cara Lucija Vera. Nažalost, nije se sačuvala ni jedna od margina, tako da se rekonstrukcija originalne širine natpisnoga polja temelji na nekoliko pretpostavki. No sudeći prema analogijama s drugih natpisa posvećenih Luciju Veru, može se ponuditi potpunije čitanje natpisa te predložiti idealna rekonstrukcija širine natpisnoga polja.⁷

REKONSTRUKCIJA NATPISA

Nakon što je Lucije Ver zajedno s Markom Aurelijem postao car, službeno se zvao *Imperator Caesar Lucius Verus Augustus*.⁸ Prvi redak natpisa evidentno je počinjao titulom *Imperator*, koja se redovito skraćivala na prva tri slova. Budući da je natpis pisan u dativu, prvi je redak minimalno sadržavao još jedno slovo, odnosno slovo I od riječi *Caesari*. Nije sigurno je li slovo L prenomena *Lucius* bilo klesano unutar prvoga ili drugoga retka, ali druga se opcija čini izglednijom. Drugi je redak najvjerojatnije sadržavao još dva slova, odnosno slova V i G unutar titule *Augustus*. U trećemu se retku nalazi dio filijacije koji se odnosi na deificiranoga cara Antonina Pija. Kao što je poznato, filijacija se na natpisima mogla

7 So far in the entire Roman Empire there have been recorded 139 honorary statue bases of Lucius Verus and three of them originate from the province of Dalmatia (CIL III 2845 from Medviđa; ILJug 71 from Komini near Pljevlja; CIL III 8394 from Risinium), cf. J. M. Højte, 2005, 509-530.

8 The whole list of references to the nomenclature of Lucius Verus and the chronology of his reign are in accordance with D. Kienast, 2004, 143-144.

7 Do sada je u čitavome rimskom svijetu zabilježeno 139 počasnih baza za kip Lucija Vera, a tri od njih potječu iz provincije Dalmacije (CIL III 2845 iz Medviđe; ILJug 71 iz Komina kraj Pljevlje; CIL III 8394 iz Rizinija), usp. J. M. Højte, 2005, 509-530.

8 Cijeli popis referenci vezanih za nomenklaturu Lucija Vera te kronologiju njegove vladavine u skladu je s D. Kienast, 2004, 143-144.

the words *Imperator Caesar*,⁹ after the full official name of an Emperor;¹⁰ or after the full name followed by the statement of the title of *pontifex maximus* and number of tribunician powers, imperial acclamations and consulships.¹¹ Consequently, the first two lines contained the whole official name of the honored Emperor – *[Imp(eratori)] Caesar[i] / [L(ucio) Aure]lio Vero A[ug(usto)]* – followed by the filiation. Following that fact, it will further enable us to propose the reconstruction of the margins of the inscription field.

According to the analogies with other honorary inscriptions of Lucius Verus, the filiation could have been written in full (*divi Antonini Pii fil.*) or in a rather shortened version (*divi Antonini fil.*).¹² In our opinion, the shortened version is more likely in this case, due to the fact that the longer version would go out of the proposed margin.

The fourth line of the fragment begins with the adverbial number related to one of the consulships of Lucius Verus followed by the statement of proconsulship. Verus held the consulship three times during his lifetime; first in 154, second in 161 and third in 167. The fact that Verus is referred to as an Emperor shows that only numbers II or III can come into consideration. Besides, the bar over the grapheme of the adverbial number and the trace of a serif of another grapheme prove that.

Verus has also received several honorary titles, such as *Armeniacus* in 163; *Parthicus Maximus* in 165 and *Medicus* in 166. Since there is not much space between the proposed margin and the position where the letters DIVI should be placed in the third line, it is most probable that only the title *Armeniacus* was stated on the inscription. If that is the case, the number of consulships should be II, rather than III (in which case he would be named *Particus Maximus* and *Medicus* as well). If our assumptions are right, then the dating of the inscription should be narrowed to the period between 163 and 165.

Although Lucius Verus held joint rulership with Marcus Aurelius, he did not possess the same *auctoritas* as Marcus did. Only Marcus was appointed as *pontifex maximus*, a highest priesthood that was indivisible; while Verus was only a *pontifex*.¹³ Despite that, the title of *pontifex maximus* does occur on the inscriptions erected in the honor of Lucius Verus,¹⁴ so we cannot conclude that the title was included or excluded on Scardona inscription. The rest of the imperial powers were equally divided

navoditi na sljedeće načine: nakon riječi *Imperator Caesar*,⁹ nakon potpunoga službenog imena cara,¹⁰ ili nakon punoga careva imena, titule *pontifex maximus*, broja tribunskih ovlasti, imperijalnih aklamacija te navoda o konzulatu.¹¹ Dakle, prva dva retka sadržavala su cijelo ime počašćenoga cara – *[Imp(eratori)] Caesar[i] / [L(ucio) Aure]lio Vero A[ug(usto)]* – nakon kojega je uslijedila filijacija. Slijedeći tu činjenicu, moći ćemo predložiti rekonstrukciju margina natpisnoga polja.

Sudeći prema analogijama s ostalim počasnim natpisima Lucija Vera, filijacija je mogla biti naznačena u punoj (*divi Antonini Pii fil.*) ili nešto skraćenijoj formi (*divi Antonini fil.*).¹² Prema našem mišljenju, skraćenija se verzija čini vjerojatnijom, jer bi duža verzija prelazila predloženu marginu.

Četvrti redak ulomka počinje priložnim brojem koji se odnosi na konzulate Lucija Vera, a nakon toga se nalazi navod o prokonzulatu. Lucije Ver obnašao je dužnost konzula tri puta tijekom svojega života: prvi put 154., drugi put 161. te treći put 167. godine. Činjenica da je Lucije Ver spomenut kao car govori da samo brojevi II i III dolaze u obzir. Naravno, to dokazuje i hasta iznad grafema priložnoga broja te trag serifa iznad drugoga grafema.

Lucije Ver također je primio i nekoliko počasnih titula, kao što su *Armeniacus* 163., *Particus Maximus* 165., te *Medicus* 166. godine. Budući da nema dovoljno mjesta između predložene margine i pozicije u trećemu retku, gdje bi se trebala smjestiti slova DIVI, čini se da je samo titula *Armeniacus* bila navedena na natpisu. Ako je to stvarno tako, broj konzulata bi trebao biti II, a ne III (jer bi u tom slučaju car bio nazvan i titulama *Particus Maximus* i *Medicus*). Ako su naše pretpostavke ispravne, onda bi se datiranje natpisa trebalo suziti na period između 163. i 165. godine.

Iako je Lucije Ver vladao zajedno s Markom Aurelijem, on ipak nije posjedovao istu *auctoritas* kao Marko. Samo je Marko Aurelije bio imenovan kao *pontifex maximus*, što je bio najviši i nedjeljivi svećenički položaj, dok je Lucije Ver bio samo *pontifex*.¹³ Unatoč tomu, titula *pontifex maximus* pojavljuje se na natpisima posvećenima Luciju Veru,¹⁴ tako da ne možemo zaključiti je li na natpisu iz Skardone ta titula bila prisutna ili ne. Ostatak imperijalnih moći bio je jednako podijeljen između careva, ali njihov ukupan broj u titulaturama pokazuje da je postojao svojevrsan senioritet u korist Marka Aurelija.¹⁵ Lucije Ver je, kao car, primio tribunske ovlasti tijekom devet uzastopnih godina, uključujući i pet

9 E.g. CIL III 129 = CIL III 6658.

10 E.g. CIL II 158.

11 E.g. AE 1992, 1185.

12 E.g. CIL III 2845; CIL V 3327; CIL V 5805 (*divi Antonini Pii fil.*); AE 1992, 1185; CIL II 158; CIL VIII 4589 (*divi Antonini fil.*).

13 A. R. Birley, 2000, 117.

14 E.g. CIL II 158; CIL II 3399; CIL III 129 = 6658; CIL III 495; CIL III 2845; CIL III 14147,4; CIL VIII 2239 = 2469 = 17958; CIL VIII 2275; CIL VIII 2348 = 17866; CIL VIII 11322; CIL VIII 11927; CIL VIII 17867; CIL X 17; CIL X 7475; CIL XII 4344; AE 1909, 160.

9 Npr. CIL III 129 = CIL III 6658.

10 Npr. CIL II 158.

11 Npr. AE 1992, 1185.

12 Npr. CIL III 2845; CIL V 3327; CIL V 5805 (*divi Antonini Pii fil.*), AE 1992, 1185; CIL II 158; CIL VIII 4589 (*divi Antonini fil.*).

13 A. R. Birley, 2000, 117.

14 Npr. CIL II 158; CIL II 3399; CIL III 129 = 6658; CIL III 495; CIL III 2845; CIL III 14147,4; CIL VIII 2239 = 2469 = 17958; CIL VIII 2275; CIL VIII 2348 = 17866; CIL VIII 11322; CIL VIII 11927; CIL VIII 17867; CIL X 17; CIL X 7475; CIL XII 4344; AE 1909, 160.

15 W. Eck, 2012, 96.

between the emperors, but their numbering in the titulatures show that there was a certain seniority between the two in the favor of Marcus Aurelius.¹⁵ As an emperor, Lucius Verus received the tribunician power for nine consecutive years and won five imperial acclamations. Considering the space between the proposed margin and the place where the letters COS in the fourth line should be situated, it is evident that one of those titles was recorded on the inscription from Scardona.

The fifth line of the fragment contains several letters that are not preserved in original dimensions. According to the curving caused by the subsequent damage it appears that the first letter is the letter S, but it can only be letter E or F (the letter consists of a vertical and horizontal bar on which there is a serif). The other letters are probably L and I followed by the letter A. The content of the missing text probably referred to the dedicator of the statue base, either an individual or a community as a whole.

Figure 5. Modern-day city of Skradin

Slika 5. Današnji grad Skradin

photo / foto: Ž. Miletić

imperijalnih aklamacija. Uzimajući u obzir predloženu marginu natpisanoga polja te poziciju u četvrtome retku gdje bi trebalo smjestiti slova COS, jasno je da je neka od tih titula bila prisutna na natpisu iz Skardone.

Peti natpis fragmenta sadrži nekoliko slova koja nisu sačuvana u potpunosti. Sudeći prema zaobljenju uzrokovanom naknadnim oštećenjem, može se činiti da je slovo S prvo očuvano slovo u retku, no to mogu biti samo slova E ili F (slovo se sastoji od okomite i vodoravne haste na kojoj se nalazi serif). Ostala slova su vjerojatno L i I, nakon kojih slijedi slovo A. Sadržaj toga nedostajućeg teksta vjerojatno se odnosio na dedikanta počasne baze, koji je mogao biti pojedinac, ali i zajednica u cjelini.

Predloženo je sljedeće čitanje:

*[Imp(eratori)] Caesar[i] / [L(ucio) Aure]lio Vero A[ug(usto)]
/ [Armen(iaco) divi] Antonin[i fil(io)] / [--- co(n)s(uli)] Il proco(n)
[s(uli) ---] / [---]ELIA[---].*

15 W. Eck, 2012, 96.

The following reading is suggested:

[Imp(eratori)] Caesar[i] / [L(ucio) Aure]l[i]o Vero
A[ug(usto)] / [Armen(iaco) divi] Antonin[i] fil(io)] / [--- co(n)
s(uli)] Il proco(n)[s(uli) ---] / [---]ELIA[---].

A NOTE ON SCARDONA (INSTEAD OF CONCLUSION)

Scardona was situated on the western bank of the Titius estuary (present day river Krka). The city had a significant role as a port, and its importance grew as it became the main supply center for the legionary fortress of Burnum, situated some 20 km to the north.¹⁶ It is possible that already during the reign of Augustus, Scardona became the center of *conventus iuridicus* for the Liburnian and the Iapodian peregrine communities.¹⁷ Some years later, during the reign of Tiberius, *ara Liburnorum* was situated on the territory of Scardona.¹⁸ All these factors certainly created great prosperity to the Scardonian community, but it seems that the city gained the status of *municipium* only during the reign of the Flavians.¹⁹

Unfortunately, ancient Scardona is situated underneath the modern-day city of Skradin, so the information about the city's planimetry is very scarce. It seems very plausible that the statue base of Emperor Lucius Verus once stood at the forum of Scardona, or at one of the other public spaces in the city.²⁰ It could also be brought into the context of the Liburnian imperial cult, but of course, such an assumption is only hypothetical. It should be noted that this fragment is so far the only known trace of a statue base erected to a Roman Emperor in Scardona. The others, of course, are yet to be discovered.

BILJEŠKA O SKARDONI (UMJESTO ZAKLJUČKA)

Skardona se smjestila na desnoj obali ušća rijeke *Titius* (današnja rijeka Krka). Imala je značajnu ulogu kao luka, a važnost joj je znatno porasla kada je postala glavni opskrbeni centar legijske utvrde Burnum, smještene otprilike 20 km sjeverno.¹⁶ Postoji mogućnost da je već tijekom Augustove vladavine Skardona postala središte juridičkoga konventa za liburnske i japodske peregrinske zajednice.¹⁷ Nekoliko godina kasnije, tijekom Tiberijeve vladavine, na teritoriju Skardone smještena je i *ara Liburnorum*.¹⁸ Svi ti čimbenici svakako su stvorili osnove za znatan prosperitet skardonitanske zajednice, no čini se da je grad stekao status *municipija* tek za vrijeme flavijske dinastije.¹⁹

Nažalost, antička se Skardona nalazi ispod današnjega grada Skradina, tako da su informacije o gradskoj planimetriji iznimno oskudne. No čini se sasvim vjerojatnim da je počasna baza kipa cara Lucija Vera nekoć stajala na forumu Skardone ili pak na nekom drugom javnom mjestu u gradu.²⁰ Mogla bi se možda i dovesti u vezu s liburnskim carskim kultom, no takvo bi nagađanje bilo čisto hipotetskoga karaktera. Vrijedno je napomenuti i da je ovaj ulomak za sada jedini poznati ulomak počasne baze podignute jednome rimskom caru u Skardoni. Ostale, naravno, tek treba pronaći.

16 M. Glavičić – Ž. Miletić, 2011, 145-148.

17 Plin. *Nat. hist.* III, 139; cf. CIL III 2809; D. Demicheli, 2015.

18 CIL III 2810. Cf. I. Jadrić – Ž. Miletić, 2009, 75-90.

19 CIL III 2802. Cf. M. Glavičić, 2007.

20 For the context of appearance of the imperial statue bases cf. J. M. Højte, 2005, 109-123.

16 M. Glavičić – Ž. Miletić, 2011, 145-148.

17 Plin. *Nat. hist.* III, 139; usp. CIL III 2809; D. Demicheli, 2015.

18 CIL III 2810. Usp. I. Jadrić – Ž. Miletić, 2009, 75-90.

19 CIL III 2802. Usp. M. Glavičić, 2007.

20 Za kontekst postavljanja carskih statua usp. J. M. Højte, 2005, 109-123.

Abbreviations / Kratice

AE – *L'Année épigraphique*, Paris.

CIL – *Corpus Inscriptionum Latinarum*, Berlin.

ILJug – Anna et Jaro Šašel, *Inscriptiones latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMXL et MCMLX repertae et editae sunt*, Situla, 5, Ljubljana 1963; *Inscriptiones latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLX et MCMLXX repertae et editae sunt*, Situla, 19, Ljubljana 1978; *Inscriptiones latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt*, Situla, 25, Ljubljana, 1986.

Bibliography / Literatura

Batović, Š., 1988 – *150 godina Arheološkog muzeja u Zadru / 150 Jahre des Archäologischen Museums in Zadar*, Zadar, 1988.

Birley, A. R., 2000 – *Marcus Aurelius: A Biography*, New York, 2000.

Cesarik, N., 2014 – The Inscription of Medicus of the XIth Legion from Burnum, *Collegium Antropologicum*, 38 (2), Zagreb, 2014, 739-744.

Cesarik, N., 2016a – A Note on CIL III 14992: legio VII Claudia Pia Fidelis or legio VIII Augusta?, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 197, Bonn, 2016, 268-270.

Cesarik, N., 2016b – Inscriptiones falsae vel alienae from Burnum, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 199, Bonn, 2016, 231-233.

Cesarik, N., 2016c – Krivotvorina rimskoga natpisa iz Arheološkoga muzeja Zadar / The forgery of a Roman inscription from the Archaeological Museum Zadar, *Diadora*, 30, Zadar, 2016, 149-154.

Cesarik, N. – Štrmelj, D., 2016a – An Altar Dedicated to Jupiter Depulsor from Varvaria, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 199, Bonn, 2016, 237-238.

Cesarik, N. – Štrmelj, D., 2016b – The Inscription of a Batavian Horseman from the Archaeological Museum Zadar, *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik*, 199, Bonn, 2016, 234-236.

Demicheli, D., 2015 – Conventus Liburnorum, conventus Scardonitanus, *Vjesnik za arheologiju i historiju dalmatinsku*, 108, Split, 2015, 91-108.

Eck, W., 2012 – The Political State of the Roman Empire, in: Ackeren, M. van (ed.), *A Companion to Marcus Aurelius*, Malden – Oxford, 2012.

Glavičić, M., 2007 – O municipalitetu antičke Skardone, in: Marguš, D. (ed.), *Simpozij Rijeka Krka i Nacionalni park "Krka". Prirodna i kulturna baština, zaštita i održivi razvitak*, Šibenik, 2007, 251-259.

Glavičić, M. – Miletić, Ž., 2011 – Nekoliko novih antičkih spomenika iz Skradina / Several new Antique monuments from Skradin, *Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku*, 104, Split, 2011, 113-150.

Højte, J. M., 2005 – *Roman Imperial Statue Bases from Augustus to Commodus*, Aarhus, 2005.

Jadrić, I. – Miletić, Ž., 2009 – Liburnski carski kult, *Archaeologia Adriatica*, 2 (1) [2008], Zadar, 2009, 75-90.

Kienast, D., 2004 – *Römische Kaisertabelle. Grundzüge einer römischen Kaiserchronologie*, Darmstadt, 2004.

Maršić, D., 2009 – Starinarski dnevnic L. Maruna kao izvor za poznavanje rimske nadgrobne plastike – primjeri Burnuma i Ridera, in: Ž. Tomičić – A. Uglešić (ed.), *Zbornik o Luji Marunu*, Šibenik – Zadar – Zagreb, 2009.

Marun, L., 1998 – *Starinarski dnevnic*, Split, 1998.